

REMISSVAR

2019-09-05

Dnr: 2019-0203-1

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Straffrättsligt skydd för barn som bevittnar brott mellan närstående samt mot uppmaning och annan psykisk påverkan att begå självmord (SOU 2019:32)

Inledning

Barnombudsmannen har beretts tillfälle att yttra sig över slutbetänkandet som lämnats av *Utredningen om skydd för barn som bevittnar våld eller andra brottsliga gärningar och ansvar för uppmaning att begå självmord*. Barnombudsmannen kommenterar förslagen utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och FN:s kommitté för barnets rättigheters (FN:s barnrättskommitté) allmänna kommentarer och rekommendationer till Sverige.

Barnombudsmannen välkomnar att utredaren har ett tydligt barnrättsperspektiv med tydliga referenser till barnkonventionen. Detta är av särskilt stor vikt nu när barnkonventionen blir lag. Utredningen har gjort ett gediget arbete med att inhämta relevant forskning inom området som visar på bevittnandets konsekvenser för barn och unga. Vi gläds åt att utredningen i sitt arbete lagt särskild vikt vid att inhämta synpunkter och erfarenheter från personer som har upplevt våld i nära relationer under sin barndom.

Barnombudsmannen tillstyrker förslagen i sin helhet men väljer nedan att utveckla vissa ståndpunkter som också tas upp i utredningen.

Barnombudsmannens synpunkter

Ny straffbestämmelse om barnfridsbrott

Barnombudsmannen tillstyrker förslaget att det görs straffbart att utsätta ett barn för att bevittna en brottslig gärning i nära relation. Detta är något vi och andra barnrättsorganisationer velat få till stånd under en längre tid.

Barnombudsmannen kan, utifrån utredningens diskussioner om legalitetsprincipen, ställa sig bakom att begreppet bevittna föreslås och inte uppleva. Barnombudsmannen anser dock, precis som vi anfört under utredningens gång (se s. 195), att begreppet uppleva hade varit att föredra då barn kan påverkas av våldet även om de inte hört eller sett handlingen utan enbart konsekvenserna av det. Exempelvis i fall då barnet kommer hem och ser spår av våldet i form av sönderslagna möbler. Det är därför av stor vikt att man framöver utvärderar den nya lagen för att se att man inte gjort en för snäv tolkning av begreppet bevittna samt undersöka möjligheten att utvidga begreppet ytterligare.

Skyndsamma utredningar

Utredningen lyfter att utredningar om barnfridsbrott ska bedrivas skyndsamt, i enlighet med 2 a § förundersökningskungörelsen (dock inte vad gäller ringa barnfridsbrott). Barnombudsmannen ser positivt på att det föreslagna brottet faller under detta skyndsamhetskrav.

Barnombudsmannen vill dock uttrycka sin oro för att skyndsamhetskravet inte alltid kommer att uppfyllas, då grundbrottet i de flesta fall inte kommer att ha samma skyndsamhetskrav under förundersökningen. Detta är något som Barnombudsmannen anser att regeringen bör resonera kring i den fortsatta lagstiftningsprocessen.

Övriga förslag och överväganden

Barnombudsmannen tillstyrker förslaget att förtydliga lagen om särskild företrädare för barn. Vi menar att det är av stor vikt för att barnet ska känna trygghet till den särskilda företrädaren samt för att denne ska kunna utföra sin viktiga roll i att säkerställa att barnets rättigheter tillgodoses under rättsprocessen.

Barnombudsmannen är mycket positiv till att utredningen anser att det bör utredas om det finns behov av författningsreformer och andra åtgärder för barnahusens verksamhet för att alla barn, oavsett var i landet de bor, ska ha likvärdig rätt till anpassade åtgärder. Utredningen menar även att en ny form av ombud för barn skulle behöva utredas särskilt vilket Barnombudsmannen välkomnar. Behovet av ombud för barn i olika situationer är något som vi har lyft i flera av våra rapporter, skrivelser och förslag.

Uppmaning att begå självmord

Barnombudsmannen tillstyrker förslaget att en ny straffbestämmelse ska införas som gör det straffbart att uppmana någon att begå självmord. Vi kan se att detta kan leda till ett ökat skydd för barn och unga med psykisk ohälsa som är en särskilt utsatt grupp.

Föredragande i ärendet har varit juristen Karin Sjömillå Fagerholm och utredaren Martina Blombergsson.

Elisabeth Dahlin
Barnombudsman